

خبر ادبی

نگاهی بر مجموعه هایکوهای علی باباچاهی در کتاب "بیا گوششامی جمع کنیم"

هایکوی ایرانی چقدر ژاپنی است؟

به گزارش ایبنا، باباچاهی در این مجموعه شعرهای مستحکم و با زبانی رنگین سروده که می تواند برای هر مخاطبی جای تأمل داشته باشد. البته در ایران آمار بخوابیم روی آثار شاعری دست بگذاریم که شعرهایش از همه بیشتر به هایکو و فرهنگ ژاپنی نزدیک است، شاید بتوانیم از سهراب سپهری نام ببریم. البته در زمان حیات سهراب سپهری و همچنین پس از آن منتقدان زیادی آثار وی را نقد کردند و به نحوه شعر گفتن او انتقاد داشتند. آنان معتقد بودند سهراب در معنا آفرینی شعرش از نردبانی بالا می رود که کمتر شباهتی به فرهنگ ایرانی و اسلامی دارد و از همین رو برای درک و فهم درست شعرهای این شاعر باید با آیین ژاپنی آشنا شد و آن را مورد مطالعه قرار داد.

هر شعری باید قائم به ذات باشد، یعنی به خودی خود و مستقل از هر متن دیگری شود. این گفته به این معناست که هر کتاب، چه رمان و چه داستان کوتاه و چه شعر نباید وابسته به نوشته های دیگر و فهمش در ارتباط با متن ادبی دیگری باشد.

شعرهای سهراب سپهری را از این زاویه می توان نقد کرد و گفت که در برخی از شعرهایش معنایی را به ذهن متبادر می کند که برای درک و فهمش باید با فرهنگ ژاپنی و فرهنگ ذن آشنا شد.

مجموعه شعر «بیا گوششامی جمع کنیم» سروده علی باباچاهی به نظر می رسد که متنی مستقل است و شاعر با فرهنگ ایرانی و با المان هایی که برای مخاطب ایرانی آشناست، هایکو سروده است. یکی دیگر از نشانه های هایکو حرکت در شعر است. مثل این شعر ژاپنی:

اندوه من
برف به سایه خفته ای است
که سر آب شدن ندارد.

هایکو ۱۷ هجا دارد. هایکوهای باباچاهی به قول خودش در تعارض با سلطه زمانه است. این شاعر در مجموعه «بیا گوششامی جمع کنیم» ۲۱۶ هایکو دارد که هر کدامشان دارای روایتی متفاوت و خاص هستند. از قضا هیچ کدام از این هایکوها به یکدیگر شبیه نیستند و بیشتر خرده روایت هایی اند که می خواهند یک روایت کلان را ترسیم کنند.

باباچاهی در مصاحبه ای که آخر کتاب با سیروس نوذری، شاعر انجام داده است، می گوید: «فکر می کنم هایکو نه شعری است در شرایط و نه بر شرایط؛ به ویژه آن که «شرایط» خواسته و ناخواسته صیغه سیاسی دارد. اینکه بگویم هایکو شعر انفعالی است، به گمان من اگر شعری چه هایکو و چه غیر هایکو ایجاد لذت کند، دیگر انفعالی نیست. هایکو بر مبنای یک سلوک بیرونی قابل تبیین است. سلوک شاید تجسم یک معنا و ضرورت یک تقای عاشقانه-عارفانه بی جنجال باشد. هایکو بر مبنای یک سلوک ناگزیر و در نقش یک «راه» با عرفان ذن نسبت می یابد. در واقع فرآیند فرهنگ ژاپنی است که «سلوک»ی خاص را پیشنهاد می کند و سالکی از این دست را می پروراند. باباچاهی در این کتاب مرزی بین شعر کوتاه و هایکو قابل می شود. با خواندن شعرهای کتاب حاضر شاید بتوان پذیرفت که هر شعر کوتاهی هایکو نیست و شاید بتوان به جرأت گفت که هایکو ایرانی مستقل از هر فرهنگی به شعرهایی نظیر شعرهای باباچاهی شباهت دارد.

نخستین جایزه بدیع الزمان فروزانفر ۱۲ آذر برگزار می شود

سخنگو و عضو هیئت امنای آثار فروزانفر گفت: نخستین جایزه «بدیع الزمان فروزانفر» ۱۲ آذر در موزه هنرهای معاصر برگزار می شود. غلامحسین مراقبی سخنگو و عضو هیئت امنای آثار فروزانفر در گفت و گو با فارس اظهار داشت: بیش تر از تاب داده بودیم که این جشنواره در ۲۸ آبان ماه برگزار می شود، اما به انگیزه هایی، از جمله نزدیکی آن روز با عاشورای حسینی و نیز مکان برگزاری، سرانجام با هماوایی ارزشمند مدیریت موزه هنرهای معاصر تهران، روز دوازدهم آذر ماه ۱۳۹۲ را برای برگزاری این جشنواره برگزیدیم.

غلامحسین مراقبی افزود: این درنگ فزونی هایی را نیز در پی دارد که بی گمان بر شکوه جشنواره می افزاید و آن افزودن شمار جایزه ها بود. چنین گفت که: بیشتر برآن بودیم تا به پنج برگزیده جایزه اهدا کنیم، اما اینک هیئت امنای آثار فروزانفر شمار جایزه را به پانزده نفر افزایش داده است.

نغمه

غزل

بی قرار توام و در دل تنگم گله هاست
آه بی تاب شدن عادت کم حوصله هاست
مثل عکس رخ مهتاب که افتاده در آب
در دلم هستی و بین من و تو فاصله هاست
آسمان با قفس تنگ چه فرقی دارد
بال وقتی قفس پر زدن چلچله هاست
پی هر لحظه مرا بیم فرو ریختن است
مثل شهمی که به روی گسل زلزله هاست
باز می پرسمت از مسئله دوری و عشق
وسکوت تو جواب همه مسئله هاست

فاضل نظری

داستان ترجمه شاهدخت

« ولف دیتربیش شنوره
یک قفس؛ برو بالا، بیا پایین، آن تو
یکی لنگ لنگ راه می رود، برو بالا، بیا
پایین؛ پشم ریخته، پوست کنده شده:
کفتار. اوقا چه بویی می دهد. بیچاره
چه آبی از چشمش می ریزد. با نگاهی
چنین کبره بسته اصلا چه طور می شود
چیزی دید؟
حالا به طرف میله ها می آید، نفس
طاعونش به مشام می خورد.
"حرفم را باور می کنی؟"
محکم می گویم: "کلمه به کلمه."
پنجه هایش را می گذارد روی پوزه:
"در اصل من جادو شده ام."
"چه حرف ها! راستی راستی جادو شده ای؟"
سر تکان می دهد: "چون در واقع..."
غمگین می دمد: "من یک شاهدخت هستم."
می گویم: "بله، اما به خاطر خدا! کسی
نمی تواند کمکی به شما بکند؟"
پچیچه می کند: "چرا، موضوع این است که
یکی باید مرا دعوت بکند."
حساب آذوقه ام را می کنم: می شود کاری
کرد.
"بعد دیگر شما واقعاً دگردیسی پیدا
می کنی؟" "قسم می خورم."
می گویم: "خوب باشد. پس امروز قهوه میهمان
من".

سر تکان می دهم: "توش جان."
می جود، تنه اش را می اندازد جلو و
می گوید: "ممنون."
این طور که او می بلعد، می شود
آدم ترس برش دارد. نان روی نان
است که ناپدید می شود؛ قوطی نوشابه
هم خالی است. در این فاصله با ملج و
ملوج قهوه را هورت می کشد و زمانی
اجازه می دهد برایش قهوه ی تازه بریزم
که باقی مانده را لیسیده باشد.
می پرسم: "ها؟ خوشمزه است؟"
آروغ زنان نفس نفس می زند:
"خیلی." اما بعد ناآرام می شود.
می پرسم: "چی شده؟"
چند بار سر بلند می کند و نگاهش را به پایین
می آورد. پوستش بوی مُردار می دهد، کنه های
قرمز روی لکه های گِ پُشت گوشش می خزند.
به او دل و جرئت می دهم: "ها؟"
هق هق می زند: "من به شما دروغ گفتم." یا
صدایی گرفته خرخر می کند و با بیچارگی دسته
گل رُز را لای جنگانش می پیچاند و می گوید:
"من - من شاهدخت نیستم."
می گویم: "عبسی ندارد. مدت ها بود
می دانستم."

می روم منزل و لباسم را عوض می کنم. قهوه
درست می کنم و میز را می چینم. چند شاخه گل
رز از باغ در گلدان می گذارم، قوطی نوشابه را هم
تقدیم می کنم، حالا می تواند بیاید.
درست سر ساعت چهار زنگ به صدا درمی آید.
باز می کنم، کفتار است.
شرم زده می گوید: "سلام، می بینید که
آمدم."
دستم را به طرفش دراز می کنم و می روم به
طرف میز. اشک از چهره پریشمش جاری است.
"گل... آه می کشد: "ای وای! ای وای!"
می گویم: "بفرمایید خواهش می کنم. بنشینید،
دست پرسانید."
شرم زده می نشیند و در حالی که آب دهانش
راه افتاده است به نان شبانه می خورد.

«والتر، روبرت - بکر، یورگن و ...؛ داستانکها؛ برگردان ناصر غیانی؛ نشر کالت»

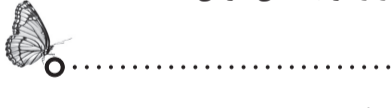
پیچ و خم در افکار و آثار جلال آل احمد

دوم آذرماه سالگرد تولد جلال آل احمد است؛ نویسنده ای که در طول عمر کوتاهش تحولات فکری بسیاری را تجربه کرد و آثار این تحولات در آثارش پدروشنی دیده می شود.

به گزارش ایبنا، حسن میرعابدینی در تحلیل آثار آل احمد می نویسد: در شماره نوزدهم ۱۳۲۴ مجله «سخن» داستانی به چاپ رسید که تولد نویسنده ای دیگر را نوید می داد، نویسنده ای که همچون چوبک با تأثیر از هدایت شروع کرد، اما خیلی زود در پی یافتن استقلال هنری برآمد و پاره ای از «برانی»ترین داستان ها را پدید آورد... راوی داستان های آل احمد در مرز بین اعتقاد و بی اعتقادی معلق است، هم می ماند و هم می گریزد. اصولا در سال های پس از شهریور ۲۰، برخورد حاد آرا و اندیشه ها، تقابل آشکار مسائل مختلف را پیش آورده بود. از سویی نهضتی مردمی و تجدیدخواه شکل می گرفت و از سوی دیگر ضدیت مردم با «تجددخواهی» دروغین و درون تهی رضاشاه افزایش می یافت. آل احمد نیز ضمن انعکاس جو مذهبی (که با رفع محدودیت های «تجددخواهانه» رضاشاه رونقی دوباره یافته بود)، مثلا در داستان «شمع قدی» نمی تواند تعبد متعصبان را گردن نهد. بخصوص که از ۱۳۲۳ عضو حزب توده شده بود و به مسائل دیگری می اندیشید. چنین است که

است. او ضمن به سخره گرفتن خشک اندیشی ها (در داستان های «افطاری موقع»، «سوسواس»، «سه تار» و «اقناب لب بام») می کوشید رابطه خود را با سنت ها حفظ کند. این گرایش در «غربزدگی» و «در خدمت و خیانت روشنفکران» - پس از سال های ۴۰ - منسجم تر می شود و اساس تفکر اجتماعی و ادبی نویسنده را تشکیل می دهد. تهدیدی که از سوی امپریالیسم متوجه اقتصاد و فرهنگ ایران می شود، او را وامی دارد که به گذشته و سنت ها روی آورد. او که هر نوع موضع گیری دیگر را نوعی یاری به غربزدگی می داند، برای مقاومت در مقابل عوارض استعمار، دفاع از سنت ها را پیشنهاد می کند، حتا علت شکست های اجتماعی را در این می داند که «تمام احزاب و روشنفکران با افکار وارداتی به میدان سیاست رفتند... و هیچ کوششی برای... تطبیق آن ایسهم ها بر شرایط محل نکردند و... با اساس معتقدات سنتی خلق درافتادند.» او خشمگین است. اما به هیچ اقدام آگاهانه اجتماعی باور ندارد و منادی شکست می شود: در «سرگذشت کندها» و «زنبورها کوچ می کنند، در «نون والقلم» میرزا اسدالله آرمانی را که به آن دل بسته بود، پوچ می یابد و قلندرها شکست می خورند و در «مدیر مدرسه» مدیر صلا ی پوچی و از خودبیگانگی سر می دهد...

با پشت سر گذاشتن جومیا لاهیری و توماس پینچون؛

جیمز مک براید برنده جایزه کتاب ملی آمریکا شد

روزنامه نگاری در دانشگاه کلمبیا روی آورد. در بخش داستان نامزد های نامداری حضور داشتند که شامل راشل کوشنر برای «آتش افکن ها»، جومیا لاهیری برای «زمین پست»، جورج ساندرس برای «دهم دسامبر» و توماس پینچون برای «لبه خونین» بودند. در حالی که کتاب مک براید که روایتگر تاریخ آمریکا در قالب داستان بود، جایزه مهم بخش داستان را از آن خود کرد، جایزه بخش غیرداستانی نیز به «ناکوک: داستان داخلی آمریکای جدید» نوشته جورج پارکر رسید. این اثر غیرداستانی با وقایع نگاری داستان وار خود با تمرکز بر زندگی های مردم واقعی که در ۳۵ سال اخیر شهادی بر کاهش اقتصاد آمریکا بودند، نوشته شده است. مری سیببست نیز جایزه بخش شعر را برای «گلگون کردن» دریافت کرد و گروه داوران شعر او را برای طنین موزیکالش تحسین کردند.

برنده جایزه بخش کودک و نوجوان نیز سینتیا کادوهارتا بود که به «جیزی در باره شانس» که داستان یک دختر ژاپنی آمریکایی را بیان می کند که تلاش دارد تا خانواده اش را با هم نگه دارد، تعلق گرفت.

در این مراسم میکا برژینسکی که مجری مراسم بود، این مراسم را اسکار کتاب خواند، اما فران لبوینس گفتنه او را توضیح کرد و گفت این اسکار بدون پول است. جوایز برندگان کتاب ملی یک چک ۱۰ هزار دلاری و یک مجسمه برنزی است. به دیگر فیینالیست ها نیز یک جایزه هزار دلاری و یک مدال اهدا می شود. جایزه کتاب ملی آمریکا از سال ۱۹۵۸ اهدا می شود و امسال شصت و چهارمین دوره خود را برگزار کرد. این جوایز هر سال در چهار بخش داستانی، غیرداستانی، شعر و ادبیات کودک اهدا می شود تا از بهترین آثار خلق شده سال تقدیر کند.

نازها منتظر

آفرین غزل های ممدعلی بهمنی در راه است

محمدعلی بهمنی همراه با زیر چاپ داشتن آخرین غزل هایش، از انتشار آلبوم صوتی «تنفس آزاد» با صدای خودش خبر داد. این شاعر پیشکسوت درباره انتشار آخرین غزل هایش به ایبنا، گفت: کتاب «نازها» مجموعه آخرین غزل های من را در برمی گیرد که مانند کارهای دیگر فضایی عاشقانه و تغزلی دارند. او افزود: این کتاب مجوز نشر گرفته است و در نشر فصل پنجم منتشر می شود.

کتاب های کمال بهروز کیا برای بچه ها و بزرگ ترها

کمال بهروز کیا از نگارش مجموعه داستان «غازهای وحشی» و داستان بلند «جنگل عجیب» ویژه کودکان و نوجوانان خبر داد. این نویسنده به ایبنا، گفت: «غازهای وحشی» چهار داستان را شامل می شود و «جنگل عجیب» داستانی است بلند. در این داستان ماجراهایی اتفاق می افتد که تا چاپ نشود، نمی توان درباره آن قضاوت کرد. او افزود: من در سال های اخیر در زمینه ترجمه «فرهنگ نامه چهره ها و قهرمان های قصه ها و افسانه ها» مشغول بودم. این کتاب، کتابی تألیفی و ترجمه بی است که در هر مدخل ضمن معرفی قصه و قهرمان داستان و بررسی کوتاهی از ویژگی های آن، فیلم ها، انیمیشن ها، کارتون ها، آهنگ ها و اپراهایی که روی آن ها ساخته شده است، ارائه می شود.

کتاب های تازه ریمانه جعفری برای بچه ها

ریحانه جعفری مجموعه هفت جلدی «استینگ» نوشته مگان مک دونالد را در دست ترجمه دارد. این نویسنده و مترجم ادبیات کودک و نوجوان در گفت و گو با ایبنا، گفت: این مجموعه در امتداد کار «جودی دم دمی» ترجمه محبوبه نجف خانی قرار دارد و در واقع بازگوکننده ماجراهای برادر جودی است. او افزود: من تا کنون یک جلد از این اثر را با عنوان «استینگ هی آب می رود» ترجمه کرده ام. در این داستان مک دونالد با تیزهوشی توأم با خوش بینی به موضوع کوتاهی قد بچه ها پرداخته است.

"آتش و گلستان" و «شب گریه های مولانا» منتشر شدند

مجموعه شعرهای «آتش و گلستان» سروده ی سارا جلوداریان و «شب گریه های مولانا» اثر علی سلیمانی منتشر شدند. به گزارش ایبنا، مجموعه شعر «آتش و گلستان» شامل شعرهایی مانند «آتش و گلستان»، «رسول مهر»، «ترنج»، «دست مرا بگیر»، «فراموشم کنید»، «نوشدارو»، «دیگر نخواهم بود...»، «خاک عزیز» و... است.

کتاب «عروض هندسی» منتشر شد

کتاب «عروض هندسی» با تحقیق و پژوهش حمیدرضا طهماسبی توسط انتشارات داستان سرا منتشر و راهی بازار نشر شد. به گزارش مهر، موسیقی در معنای تمام آن، یکی از جلوه های بارز وزن و نظم است و در لایه لای قطعاتش به راحتی می توان آثار عدالت را مشاهده کرد؛ عدالتی که اگر زمانی خدشده ای به آن وارد شود، خود با زبان گویای خود، آن را فریاد خواهد زد و شنونده به ایراد آن پی خواهد برد. شعر نیز از مظاهر موسیقی است و تفاوتی که با موسیقی دارد، در ادات اجرای آن است. چنانچه در موسیقی نتیجه کار، اصوات و در شعر، کلمات است و در موسیقی ابزار اجرا، ساز و در شعر، حنجره است.

انتشار مجموعه «نگاه تازه شعر» با یونینفرم جدید

کتاب های جدید مجموعه «نگاه تازه شعر» که توسط انتشارات نگاه چاپ می شود، به زودی با یونینفرم جدید چاپ می شوند. به گزارش مهر، مجموعه «نگاه تازه شعر» که انتشار عناوینش از چند سال پیش آغاز شده است، شامل کتاب های شعری از شاعران معاصر کشور است که قرار است به زودی با یونینفرم و طرح جدید وارد بازار نشر شوند. ۸ عنوان از این مجموعه آماده چاپ هستند که توزیع شان از روزهای آتی آغاز خواهد شد. از این ۸ عنوان، ۴ عنوان چاپ اولی و ۴ عنوان دیگر، چاپ دوم هستند. ۴ کتابی که قرار است به چاپ دوم برسند، با نام شاعر نشان عبارت اند از: «چند رضایی» سروده رضا حیرانی، «تن و فروشی نیست» سروده فریاد شیری، «خواهر خونه» سروده داریوش معمار و «دوست دارم گاهی شاعر نباشم» سروده واهه آرمن.

رمان احمد رضا احمدی منتشر شد

رمان احمد رضا احمدی با نام «آپارتمان، دریا» از سسوی انتشارات کتاب نشر نیکا به چاپ رسید. به گزارش ایبنا، نخستین اثر داستانی احمد رضا احمدی با نام «آپارتمان، دریا» که نگارش آن در فروردین سال جاری به پایان رسیده بود، از سوی انتشارات کتاب نیکا به کتابفروشی ها رسید. بنا به گفته احمدی، مراحل چاپ این به سرعت تمهید و مجوز آن نیز در مدت کوتاهی صادر شده است. در بخشی از این کتاب آمده است: "من در برف سوار سورتمه ای بودم با پالتوی گران بهایی از پوست. دو طرفم سورتمه هایی نگهبان بودند، برای حفاظت از من. برف مدام می بارید، زمین و زمان سفید سفید بود. از توی سورتمه به بارش مدام برف خیره بودم و به پیروزی های عمرم فکر می کردم." "رمان «آپارتمان، دریا» نوشته احمد رضا احمدی، در ۲۰۸ صفحه، با شمارگان هزار و ۱۰۰ نسخه، به قیمت ۱۴ هزار تومان از سوی انتشارات کتاب نشر نیکا روانه بازار کتاب شده است.